

Pasgeboren konijnen redden van de dood

Op het moment dat ik dit stukje half februari schrijf vriest het voor het eerst sinds jaren weer stevig. IJsgekte slaat overal in het land toe, behalve in Friesland zelf. Ik gun eenieder vooral in deze coronatijd van ganser harte een paar weken sneeuw en ijsplezier.

Tekst en foto's: Gerrit Grooten

Zelf was ik in mijn jonge jaren ook een groot liefhebber van wat winter

Lekker een tocht schaatsen met wat vrienden, wat was dat geweldig. Nog mooier vond ik als er verse sneeuw lag en ik er met mijn opa op uitging om wat wilde konijnen op te sporen. Een fret mee in een broodzak, netten voor de konijnenholen en met wat geluk gingen we met een 'feestmaal' naar huis. Dat het verboden was maakte het alleen maar spannender.

Onaangename verrassingen

Thuisgekomen was heel vaak de eerste gang dan naar de konijnen-schuur om te kijken of er jongen geboren waren en of de iets oudere nesten er nog goed bijlagen. Nu anno 2021 heb ik verwarming in de stal maar destijds wist ik niet eens dat zoiets bestond. Dikwijls trof je in die jaren doodgevroren of verkleumde jongen aan. Soms lagen ze verspreid door het hok, vooral als de voedster geen nest gemaakt had. Toch hebben we er veel van een wisse dood gered. Anno 2021 is er wat dat betreft veel veranderd. Vaak een betere huisvesting, met soms verwarmde ruimtes. Maar ook nu komt het nog geregeld voor dat fokkers in de fokperiode, wat toch een hoogtepunt in het jaar behoort te zijn, voor onaangename verrassingen komen te staan.

Zo hoort een mooi nest er uit te zien.

Wat is er mooier dan om bij de eerste nestcontrole jongen te zien en op te pakken die lekker warm aanvoelen en zo vlug mogelijk bij het terugplaatsen hun warme plaats in het nest weer innemen. Daar word je als fokker echt vrolijk van!

Maar het kan ook anders gaan!

De teleurstelling is groot als je een mooi aantal jongen dood of bijna dood aantreft. Vooral als pas begonnen of jeugdige fokkers me daarover berichten of hun teleurstelling willen delen. Dat doet pijn. Als het dan ook nog prachtig getekende diertjes betreffen kun je wel janken!

Oorzaken

De voornaamste oorzaak is onderkoeling. Vaak veroorzaakt door het feit dat de voedster van tevoren geen goed nest gebouwd heeft en de jongen door het hok verdeeld liggen. Meestal kom je als fokker dan te laat en zijn ze al dood. Zit er nog leven in dan is er een kans op redding, maar daarover straks meer. Een andere oorzaak is onvoldoende melkgift of soms na een paar dagen uierontsteking bij de voedster. Een andere oorzaak die gelukkig minder vaak voorkomt is kannibalisme. Vooral bij een jonge voedster wil dat wel eens voorkomen. De precieze oorzaak is mij niet duidelijk maar ik denk dan altijd dat de voedster door de pijn van de geboorte kwaad wordt op de veroorzakers en tot kannibalisme overgaat. Natuurlijk heb je ook overrijverige voedsters die bij het schoon likken iets te ver gaan en een stuk staart of oor mee naar binnen slikken, dat vind ik minder erg. Voedsters krijgen bij mij altijd een tweede of soms zelfs derde kans om het 'goed' te doen. Als het dan weer fout gaat worden verwijderingsmaatregelen genomen. Soms ligt het aan de eigenaar zelf. Ruim voor de werpdatum moet het hok op orde zijn. Voldoende ruimte met genoeg stro, hooi of ander droog en zacht bodemmateriaal. Vooral een droog hok is heel voornaam. Het gebruik van een nestkast is soms aan te raden, vooral bij buitenstallen. Een goede voedster trekt voor het werpen voldoende borst- en buikwol om een goed nest te maken. Daardoor komen dan ook de spenen bloot zodat de jonge konijnen er ongehinderd door wol en haar bij kunnen. Een enkele keer heb ik meegemaakt dat een voedster eerst jongen werpt en dan wol trekt. In de winter bij kou gaat het dan vaak mis als je er niet op tijd bij bent. Bij hogere temperaturen is de kans op overleven een stuk groter. Toch is het zaak om zulke voedsters ook bij toekomstige worpen in de peiling te houden.

Bakje om jongen in op te warmen.

Wat kun je doen om een schijnbaar verloren nest te redden

Vooropgesteld dat je nog levendige of bewegende jongen aantreft buiten in het hok of nest. Er zijn fokkers die direct zeggen: "Een andere keer beter" en ruimen ze op. Overleggen bij een andere voedster is een prima en in mijn ogen het beste alternatief. Maar dat lukt niet altijd. Al is een belronde bij collegafokkers altijd aan te bevelen. De overlevingsdrang van jonge konijnen moeten we niet onderschatten. Ze zijn taaier dan we denken. Zolang de eindfase nog niet is begonnen is er soms nog redding mogelijk en loont het om verkleumde jongen op te warmen. Daar heb je een en ander voor nodig o.a. een schaal(tje) waar ze ingelegd kunnen worden. Daar is een kunststof voerbakje al geschikt voor. Een doekje erin is dan wel nodig. Oppassen dat ze niet te snel opgewarmd worden, haastige spoed is ook hier niet goed. Wat goed werkt is om de dieren zo te plaatsen dat ze in de nabijheid van een warmtebron staan, hetzij een radiator of een kachel. In ieder geval niet zo dichtbij dat er brandwonden e.d. kunnen ontstaan. Een andere wijze is het plaatsen onder een infraroodlamp, maar ook dan mogen de jongen niet al te dicht onder de lamp staan. Dan is het afwachten. Als je als fokker nog net op tijd bent, zullen de diertjes snel weer meer leven tonen. U ziet dat aan het rekken en strekken wat ze doen. Dan heb ik zelf

De overlevingsdrang van jonge konijnen moeten we niet onderschatten. Ze zijn taaier dan we denken.

nog wel eens resultaat gehad met het in water dompelen wat op lichaamstemperatuur van ongeveer 37-38 graden is gebracht. Uiteraard met de kopjes boven water! Het mooie vind ik zelf, dat ze snel de foetushouding aannemen, alsof ze nog in vruchtwater liggen. Na het opwarmen goed droog maken spreekt vanzelf.

Hoe verder?

Zijn er na enige tijd nog jongen waar geen of nauwelijks leven in zit dan dient u die te verwijderen. De rest kan terug naar het hok. Of ze bij de eigen voedster terug kunnen hangt ervan af. Of de voedster heeft een nest gemaakt waar u ze in kunt leggen of u plaats ze bij een andere voedster van uzelf of van een collega. U kunt ook zelf wol plukken bij de voedster en een nest maken en ze daar inleggen. Het hangt er dan vanaf of u de voedster enigszins vertrouwd en hoe ze zich gedraagt. De voedster enige tijd uit het hok halen is noodzakelijk. De kleintjes moeten aan het nest gewend raken en rustig blijven liggen en warm blijven. Pas dan kunt u na enige tijd de voedster terugplaatsen. Het is raadzaam om haar eerst wat af te leiden door wat lekkers te geven, bijvoorbeeld een stukje hard brood, een koollaadje of worteltje. Ook de voedster went dan aan de veranderde situatie in een gedeelte van het hok. Dan bent u er nog niet mee, want het is zaak om toch enige tijd de voedster goed

in de peiling te houden opdat ze het nest niet overhoop haalt. Ze moet niet alles weer vernielen, want dan gaat het mis. Welke oplossing u ook kiest wanneer er wat misgaat, het blijven noodgrepen. Maar het loont vaak de moeite is mijn ervaring.

Pasgeboren jongen op deze manier het leven redden, vooral als ze van kostbare ouderdieren afstammen kan een showjaar glans geven. Wie van u betere ideeën heeft op dit gebied schrijf uw ervaring op en stuur ze ons toe, want nogmaals niets is erger dan nesten met mooie jongen te gronde zien gaan. Vooral voor jonge fokkers is dat zo teleurstellend dat ze stoppen met de hobby. Men leert door ervaring, maar ik zeg altijd dat ervaren ook een slechte manier van wijs worden kan zijn. <<

Een goede voedster is altijd waakzaam.